

Handlingsplanen for eit godt psykososialt miljø

Sandeid skule
(sist red aug 2013)

FØREORD AV REKTOR

Opplæringslova § 9a slår fast at *"Alle elever i grunnskular og vidaregåande skular har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring."*

Barn- og unge har rett til eit godt og inkluderande oppvekst- og læringsmiljø med nulltoleranse for krenking; som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme. Den einskilde elev sine behov, rett til tryggleik og ivaretaking, skal til ei kvar tid stå i sentrum. Å sikra barnet sin rett, vil krevja heilhjarta innsats av både foreldre og personale. Skal me nå målet, må alle gjera eit aktivt arbeid, ha kunnskap om krenking og om verknadane av dette, og vera forplikta på å ta krenking og mobbing på alvor om dette vert avdekket.

For den som vert utsett for krenkjande ord og vondsinna åtferd, eller vert utestengd, har dette verknader som eit overgrep. Dette kan skada eit barn både på kort og lang sikt. Når nokon vert utsette for negative ord og handlingar over tid, kjenner dei seg som offer i møte med ein eller fleire medelevar. Gruppa og tilskodarar kan gje plagaren ekstra makt til handlingane sine. Krenking og mobbing handlar i stor grad om at eitt barn har makt og at den som vert krenka kjenner avmakt.

Digital mobbing har gjeve ny arenaer for krenking og mobbing. Om ein skriv nedlatande om andre på mobiltelefon, MSN, Facebook eller i andre sosiale media, slepp ein stå ansikt til ansikt med den ein utset for negative budskap. Ein kan i tillegg dekkja seg til gjennom kallenamn som ingen kjenner. Ein ser heller ikkje reaksjonane hos mottakaren. Det kan også vera raskt å "hengja seg på" ei negativ melding frå andre og støtta opp om negative "bylgjer" og haldningar.

Det kan vera vanskeleg å seia frå, men det er likevel viktig. Barn har rett å seia frå til vaksne, heime, på skulen eller til fritidsleiaren sin, dersom ein vert utsett for negative ord eller handlingar. Foreldre har rett til å ta kontakt med skulen om barnet vert utsett for krenkjande ord eller handlingar.

Denne planen søkjer å gi eit samla oversyn over førebyggjande arbeid som går føre seg på skulen, reglane me har og konsekvensane me set i verk ved uaksebel åtferd. Det er laga ein eigen "handlingsplan mot mobbing" i Vindafjordskulen: Denne planen er innarbeida i dette dokumentet.

Arbeid mot krenking og mobbing krev kontinuerleg innsats. Denne handlingsplanen er ein forpliktande plan og dannar grunnlag for å ivareta retten til eit godt psykososialt læringsmiljø på Sandeid skule

Lykke til med felles arbeid for å få eit godt skulemiljø ved Sandeid skule.

Rektor

Innholdsliste:

1. Revisjonsprosedyre.....	4
2. Skulen sitt arbeid mot krenkande åtferd.....	5
3. Førebygging av krenkande åtferd.....	6
4. Felles forståing og felles reaksjonsmønster.....	7
5. Fellesreglar for orden og åtferd.....	8
6. Klassereglar.....	9
7. Utereglar.....	10
8. Ordensreglar.....	11
9. Krenkande åtferd og konsekvens.....	13
10. Plan på sosial kompetanse ved Sandeid skule.....	21

2. SKULEN SITT ARBEID MOT KRENKANDE ÅTFERD

Mål: Alle elevar skal oppleve eit trygt og godt arbeidsmiljø fritt for mobbing på skulen

A. Definisjon av omgrepet krenkande åtfærd

"Med mobbing eller plaging forstås vi psykisk og/eller fysisk vold retta mot eit offer, utført av einskildpersonar eller grupper. Mobbing føreset eit ujamnt styrkeforhold mellom offer og plagar, og episodane vert gjentekne over tid." (Roland og Sørensen Vaaland, i "Zero, SAFs program mot mobbing. Lærerveiledning": 2003).

B. Kjenneteikn og rollar i krenking eller mobbing:

Alle barn kan hamna i ei eller fleire av desse tre rollene, uavhengig om ein har nokre av desse kjenneteikna.

Kjenneteikn i dei ulike rollene KAN vera:

MOBBAR	MOBBEOFFER	TILSKODAR
<ul style="list-style-type: none"> - Ofte litt meir populære - Gutane er i fleirtal - Meir aggressive enn andre (<i>tiltrukne av aggressiv film/ leik</i>) - Er avhengig av tilskodarar - Gutar plagar begge kjønn, jenter oftast jenter - Gutar ofte litt fysisk sterkare - Lågare sjølvbilete - Meir engstelege og deprimerte - Legg skulda på offeret (<i>anklagar offeret for å vera dum, ufyseleg, irriterande, ikkje fylgja reglar.....</i>) - Heng seg raskt på negative stemningsbylgjer. - Tenkjer svart/kvitt - Barn kan ha negative heimeforhold 	<ul style="list-style-type: none"> - Engstelege, viser frykt - Grin gjerne lett - Har gjerne yngre venner - Har ofte fysiske smerter (<i>vondt i hovudet, magen</i>) - Gutar er ofte litt fysisk svake - Under gjennomsnitt i skuleprestasjonar - Lågare sjølvbilete enn andre - Ofte einsame og lite populære - Emosjonelle problem - Elevar som er fine, eller som utmerkar seg positivt på skulen fagleg eller i idrett 	<ul style="list-style-type: none"> - Gjer ikkje noko med det ein ser - Feiltolkar - Gjeng - Synest mobbinga er underhaldande, ler gjerne av det som skjer - Blir dregne med - Vågar ikkje seia i frå, synest det er vanskeleg å seia frå - Kan vera litt usikre - Dei fleste er i mot mobbing - Gir drivkraft til dei som mobbar - Redsel for å stikka seg fram og koma i same situasjon. - Plagaren trur at tilskodarane støttar dei. - Dei er ein taus majoritet. - Dei viser ofte utrykk for meir positivitet for mobbinga enn dei eigentleg innerst inne meiner.

3. Førebygging av krenkande åtferd

Det er svært viktig å formidla ei haldning på alle nivå i organisasjonen at det er naudsynt å seia frå når nokon blir plaga. Å samla informasjon frå lærarar, andre vaksne i skulemiljøet, elevar, foreldre og andreinstansar er eit kontinuerleg arbeid, og heng saman med dei fleste andre punkta i planen. Det handlar om

å sjå, å bry seg og ta ansvar om ein ser nokon som ikkje har det greitt.

3.1 Førebygging i klassen

Eit godt klassemiljø er den beste forsikringa mot mobbing. Og tydeleg klasseleiing er avgjerande når ein skal bygga opp eit godt klassemiljø. Det er forventa at læraren:

- skaper ein god atmosfære i klassen.
- vinn tillit, innarbeider tryggleik og trivsel for alle elevane,
- vidareutviklar og trenar opp god sosial og etisk kompetanse hos elevane.
- gir rom for den enkelte elev si personlege utvikling, men lar òg eleven oppleva seg sjølv som ein del av heilskapen.
- stimulerer etisk refleksjon og ansvarskjensle hjå eleven.
- lagar få og tydelege klassereglar saman med elevane
- syter for at kvar klasse årleg møter miljøskapande tiltak – gjerne på tvers av klassestega.
- samarbeider heilskapleg med andre vaksne i klassemiljøet.

3.2 Førebygging i heile skulemiljøet

For å få til eit godt skulemiljø som også er mobbeførebyggjande, er det viktig at fylgjande fungerer:

- Ordensreglement .
- Klasseråd og Elevrådsarbeid
- Elevsamtale – minst to pr år kor òg trivsel og sosial utvikling er tema
- Alle klassar: Dokumentera utvikling av sosial dugleik (Skjema for sosial kompetanse)
- Alle klassar: Arbeida med "Det er mitt val"
- Det sosiale elevmiljøet skal regelmessig vera tema på personal -og/eller lagmøte

3.3 Førebygging gjennom godt samarbeid heim-skule

Respekt for og god dialog med føresette er grunnleggande i alt samarbeid heim - skule:

- Foreldremøte minst 1 gong i året. Det sosiale elevmiljøet skal vera tema på møtet/møta.
  - Foreldrekonferansar 2 gonger i året. Her skal både fagleg dugleik og sosial utvikling og trivsel vera tema
  - FAU: informasjon om elevundersøkinga. Felles temakvelder.
  - Samarbeidsutval / Skulemiljøutval.
  - Oppfordra til/innarbeida låg terskel for kontakt begge vegar
- Sjå plan for trivsel - /sosiale arrangement ved Sandeid skule*

3.4 Førebygging gjennom trygge skulearenaar

Elevane må ha tilsyn heile skuledagen, også like før skulestart og etter skuleslutt. Ved oppstart av nytt skuleår må ein ha gjennomgong av vaktordningar og sikra at alle har same forståing av vaktrutinane.

Nokre stikkord:

- Alle elevar er fellesansvar når ein går vakt. Felles tiltak er tema på personalmøta. Dei som går vakt, har

eit spesielt ansvar for å fanga opp situasjonar som må nøstast i, og kontaktlærer skal informerast. Utanom det konkrete vaktoppsettet er me samde om kva reglar og ansvarsområde vakta har; både før, under og etter skuletida.

- Den som oppdagar krenkande åtferd, grip inn umiddelbart og føl prosedyren.
- Utevakta må vera synleg.
- Vaktlista er synleg òg for elevane
- Alle elevar kjenner til at ein skal gi melding til kontaktlærer eller vakt om ein ser noko ugreitt

3.5 Førebygging gjennom samarbeid med andre instansar

- Helsesøster har fast tid på kvar skule. Det blir avhalde møte mellom kontaktlærer, rektor og helsesøster.
- Barne og familierettleiar er ein samarbeidspartnar ved psykososiale vanskar.
- Vindafjord kommune har utarbeidd og vedteke ein eigen plan for førebyggjande arbeid og tverrfagleg samarbeid for barn og unge, kalla Bygdamodellen. Ut frå dette er det sett ned eit tverrfagleg samordningsteam og tre tverrfaglege oppvekstteam i kommunen. Tidleg innsats og auka handlingskompetanse rundt barn og unge i faresona er nokre av målsetjingane med desse teama.
- Det er samarbeid med Kolumbus om reglar på bussen og reglar for sjåførane.

3.6 Rutinar for overgangar

Skulane følgjer planane kommunen har for overgangar. (Barnehage –skule, barneskule – u-skule.,u.skule – vgs) Desse planane skal sikra at barna kjenner seg tryggare i møte med neste steg/epoke.

3.7 Årlege trivselsundersøkingar

Alle skulane gjennomfører årleg den same trivselsundersøkinga for elevane sine, avgrensa til 3. – 10.trinn. Undersøkinga er uanmeldt og samstundes for alle klassar. Undersøkinga kan ha lokale tilpassingar, men alle har same mal. Resultatet av undersøkinga med oppfølgingsplan skal leggjast fram for elevar og foreldre. I tillegg kjem den nasjonale elevundersøkinga for 7. og 10.trinn, samt foreldreundersøking om FAU ynskjer den. Det er viktig å syna at skulen kontinuerleg tek trivsel på alvor.

3.8 Informasjon

Denne planen blir utlevert når elevar startar i 1. klasse. Planen blir og utdelt til alle klassekontaktar i møtet med klassekontaktar på hausten. Planen ligg og på heimesida til skulen.

4. Felles forståing og felles reaksjonsmønster hjå tilsette

4.1 Mål og ansvar

Me som er tilsett på Sandeid skule er einige om viktig praksis og vil sikra at det er felles forståing av reglar.

Me vil ha jamn dialog om praksis og reglar på fellesmøta.

Punkt 4.3 Innhald blir gjennomgått vår og haust i klassane.

Ansvar: kontaktlærer

4.2 Tilsette

- Ha ro og merksemd før beskjedar blir gitt.
- Gi kvar elev merksemd kvar dag.
- Helsa på elevar når ein møter dei og læra elevar å vera høflege.
- Observasjon i friminutta: Grip inn – gi beskjed til kontaktlærer.
- Kjenna til og praktisera spesielle friminuttsreglar for einskildelevar.
- Vakta skal og gå i gongane.
- Dialog med elevane om periodetiltak, og trenar på desse.
- Bussvakt skal informera om at setebeltet skal festast, og at sekken ikkje er på ryggen eller i setet ved sida av.

4.3 Elevane.

- Kjenna til delar av innhaldet i "Ordensreglar for skulane i Vindafjord kommune".
- Ha vore med og utvikla "Klassereglar Sandeid skule".
- Ha vore med og utvikla "Fellesreglar Sandeid skule".
- Kjenna til "Utereglar Sandeid skule" og "Ordensreglar Sandeid skule".

5. Fellesreglar for orden og åtferd

- **Gå på wc i timane:**
Utgangspunkt: Me ønskjer ein praksis der elevane tilstreber å gå på wc i friminutta.
- **Snop og brus er tillate på skulen**
Utgangspunkt: snopefri skule. Regel: Det blir avtalt kva som er tillat å ta med.
- **Åtferd i gangane:**
Regel: ein skal gå i gongane
- **Orden i garderobe og gang:**
Regel: heng alltid tøy/utstyret ditt på plass. Sko skal stå på benken.
- **Henting av mjølk og frukt**
Regel: ordenselevar skal henta dette.
- **Åtferd i biblioteket**
Regel: Elevar skal ha tilsyn når dei oppheld seg i biblioteket. Lærer har ansvaret for orden når dei forlet biblioteket.
- **Reinsemd og smitte**
Regel: elevane må vaskar hendene før mat.
- **Gymtøy og konsekvens ved gløyming**

Regel: Elevane startar å byta til gymtøy før jul i 3. klasse. Elevar som gløymer tøy skal ikkje ha gym. Elevar som ikkje har gym skal sitja på scena inne – eller sjå på om ein er ute.

- **Dusjing**

Regel: I 3. klasse bør ein dusja etter gymtimar.

- **Mat med ut**

Regel: elevar skal ikkje ha med mjølk eller yoghurt med ut i friminuttet.

- **Mjølkekartongar**

Regel: kartongar skal tømmast og kastast i søpla

- **Bussreis frå skulen**

Regel: Elevane skal stå oppstilt på tilvist plass og venta til bussen har parkert. Ved teikn frå sjåførska ein gå roleg til bussen. Ryggsekken skal ikkje vera på ryggen eller i setet på sida av, sele skal vera på. Sit i setet til bussen har stoppa.

Sjåførar skal kjenna til reglane våre.

- **Åtferd på bussane og anna skuleskyss**

Regel: Sandeid skule sine reglar for god og høfleg framferd gjeld og på bussen. Ein skal etterkomma beskjedar frå sjåfør.

- **Sko inne:**

Regel: elevane tek av utesko i timane.

- **Elektroniske hjelpemiddel**

Regel: Det er ikkje tillate å ha mobiltelefon/mp3-spelar og elektroniske spel på i skuletida.

- **Snøballkasting**

Regel: Det er ikkje lov å laga eller kasta snøball på skulen sitt område

- **Om å nytta skulen sin telefon**

Regel: Elevar får nytta skulen sin telefon om dei har behov for å gi viktige opplysningar til heimen.

Avklaring om å få følgja medelevar heim etter skuletid kjem ikkje inn under dette. Slike avklaringar skal gjerast før elevane kjem på skulen.

- **Orden på fellesrom**

Regel: Elevar som nyttar felles grupperom skal rydda etter seg før dei går. Lærar skal alltid sjekka at rommet er i orden etter at elevar har vore der, og evt. sørge for at dei ryddar.

Ein skal alltid: plukka opp frå golvet, setja på plass stolane, kosta bort viskelêr frå pultplata. rommet skal sjå ryddig og ordentleg ut når ein går.

- **Punkt 8 i ordensreglementet omhandlar konsekvens ved brot på fellesreglar, om dei ikkje er omtala her.**

6 Klassereglar Sandeid skule

- Klassereglane blir utforma i dialog mellom kontaktlærar og elevane.
- Utgangspunkt for samtalen er fellesreglane, men reglane skal utformast etter behovet klassen har.
- Klassereglane skal henga på veggen i klasserommet.
- Punkt 8 i ordensreglementet omhandlar konsekvens ved brot på klassereglane.

7. Utereglar Sandeid skule

Utereglane blir endra etter behov – pass på å ha rett versjon hengane oppe. Ansvar for justering ligg til Driftsgruppa. Ny versjon blir lagt på pulten til kontaktlærar.

Punkt 8 i ordensreglementet omhandlar konsekvens ved brot på utereglane.

- **Skuleområdet**

I utgangspunktet kan alle elvar ved skulen bruke heile uteområde.

- **Ballspel**

Ulike ballspel skal føregå på grasbanen ved barnehagen, på basketballområde eller i ballbingen

- **Ballbingen**

Me har ikkje sett opp noko tidplan for ballbingen. Det vil bli gjort dersom behov.

Regel: Alle som vil skal få lov å vere med i ballaktiviteten i ballbingen. Bruk ballbingeball

- **Skatepark**

Regel: I friminutta på skulen kan ein berre bruke skateparken dersom ein brukar rullebrett, skøyter eller sparkesykkel. Ein må nytte sikkerheitsutstyr. Ein kan nytta skateparken til ulike føremål i undervisninga. I vinterhalvåret kan skateparken nyttast til lek dersom rektor har gitt løyve.

- **Utstyrsassar til friminutt**

Me har tre utstyrsassar fordelt på følgjande vis:

1. 1. og 2. kl
2. 3. og 4. kl
3. 5. – 7. kl

I kassane er det utstyr til friminuttsleik. Klassane som får tildelt ordensoppgåva, har ansvar for at utstyret i kassane blir lagt tilbake i kassane. Elevrådskontakt har ansvar for innkjøp av utstyr.

- **Snøballkasting**

Strengt forbode egne reglar for konsekvens ved brot.

- **Trivselsleiarar**

Sandeid skule er ein med i «Trivselsprogrammet» og utdannar egne trivselsleiarar. Me har tre trivselsleiarar frå 3-7. kl. Trivselsleiarane har ansvar for fellesaktivitetar i friminutta.

8. ORDENSREGLAR

Alle har ansvar for at Sandeid skule skal vere ein triveleg og god arbeidsplass for både elevar, lærarar og andre tilsette. Me må ta omsyn til kvarandre og visa respekt og omsorg. Skuledagen blir god dersom både vaksne og elevar er høflege og greie mot kvarandre.

8.1 FELLES ORDENSREGLEMENT FOR SKULANE I VINDAFJORD

Lovheimel

Ordensreglementet er heimla i

1. Opplæringslova, § 2-9:

"Kommunen skal gi forskrifter om ordensreglement for den enkelte grunnskolen. Reglementet skal gi reglar om rettane og pliktene til elevane så langt dei ikkje er fastsette i lov eller på annan måte.

Reglementet skal innehalde reglar om åtferd, reglar om kva tiltak som skal kunne brukast mot elevar som bryt reglementet og reglar om framgangsmåten når slike saker skal behandlast."

Kommunestyret har delegert vedtaksretten i §2-9 til rådmannen, som har delegert vidare til rektor ved skulen.

2. Opplæringslova §9a-1:

"Alle elevar i grunnskolar og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykologisk miljø som fremjar helse, trivsel og læring"

Verkeområde

Ordensreglementet gjeld i skuletida, på skulevegen og ved tilstellingar under leing av skulen.

Punkt 1-7 gjeld for alle skulane i Vindafjord. Den einskilde skulen kan i tillegg ha utfyllande reglar, tilpassa lokale tilhøve. Dette har punkt nr. 8.

Åtferd

Alle skal visa omsyn og respekt for andre, slik at ein ikkje skadar, sårar eller er til plage for medelevar eller vaksne på skulen.

Undervisningssituasjonen

Det skal vera ro og orden i samband med opplæringa. Elevar skal møta førebudde, vera punktlege, visa god arbeidsinnsats, ha med nødvendige læremiddel og følgja opp avtalt arbeid.

Eigedom

Alle har rett til å ha tinga sine i fred. Skade på skulen sin eigedom kan måtta reparerast eller erstattast.

Konsekvensar ved brot på ordensreglementet

1. Irettesetjing
2. Melding heim, skriftleg eller munnleg. Eleven skal vera orientert når merknad blir sett.
3. Samtale med elev og foreldre / føresette.
4. Eleven får i ein periode avgrensa rettar på skulen.

5. Utvising frå skulen etter gjeldande reglar. Jmfr. Opplæringslova §2-10

Vurdering i orden og åtferd

Vurdering i orden og åtferd er ein del av undervegsvurderinga. Det skal givast halvårsvurdering utan karakter i orden og åtferd i heile opplæringsløpet.

8.2 Lokale konkretiseringar for Sandeid skule

Ved Sandeid skule gjeld i tillegg desse lokale reglane:

Arbeidet på skulen er avhengig av vilje til samarbeid. Gjensidig respekt er heilt nødvendig for at skulen og skulearbeidet skal bli triveleg og godt.

DU HAR BLANT ANNA RETT PÅ

- at alle er høflege og greie mot deg
- at ingen ertar deg
- at sykkel, ytterkleda, ranselen, elevarbeid eller andre saker får vera i fred
- at det er nødvendig ro og orden i timane

DU HAR BLANT ANNA PLIKT TIL Å

- visa forståing for alle som er på skulen, slik at ingen vert gåande aleine
- vera med å ta godt vare på skulen sin eigedom
- erstatta ting du øydelegg eller slurvar bort
- vera med på å halde det fint og ryddig i og utanfor skulen
- halda deg på skulen sitt område i friminutta, og passa dei fastsette tidene

ELLES GJELD DESSE REGLANE

- Ingen elevar skal vere inne i friminutta
- Det er ikkje lov å kaste snøball på skulen sitt område
- Skulen ønskjer ikkje at elevane sykklar til eller frå skulen før dei går i 4.klasse
- Vi sykklar ikkje i skuletida, og lar andre sine sykklar få stå i fred
- Ein kan bruke sparkesykkel, rullebrett og rulliskeiser på skatebanen. Alle må ha hjelm.
- På skulen brukar vi ikkje mobiltelefon – elevane kan ha mobilen avskrudd i sekken slik at dei er tilgjengelege etter skuletid for foreldre og føresette.
- Tar du med deg utstyr som du ikkje treng på skulen, har skulen ikkje noko ansvar for det
- Det er ikkje lov å gå utanom skulen sitt område i skuletida
- Snop og brus tek du berre med når skulen har gitt løyve til det
- Det er ikkje lov å ha med farlege reiskapar

BROT PÅ REGLANE

På Sandeid skule satsar vi først og fremst på å utvikle gode klassemiljø slik at åtferdsproblematikken kan reduserast.

- Lærer skal syte for at elevar som gjer regelbrot blir møtt med konsekvensar.
- Lærer skal vere forutsigbar.
- Reaksjonsmåtane må ha relasjon til situasjonen.
- Unngå opne konfrontasjonar i klasserom.
- Fokuser på den konkrete hendinga.
- La eleven / elevane først fortelje sin versjon av hendinga. Ver aktiv lyttar.

Foreldre/føresette blir kontakta ved brot; kvar episode vil bli vurdert individuelt.

VED TRUANDE ÅTFERD / FORHOLD TIL MEDELEVAR:

- Avklaring av situasjonen
Samtale med begge parter (vakt / timelærer / kontaktlærer)
- Ved alvorleg episodar møter alle involverte på rektor sitt kontor, kontaktlærer blir varsla.
- Viss det ikkje er vilje til å slutta fred, må foreldra til vedkomande varslast. Kontaktlærer ringjer heim, og avtalar møte dersom det er aktuelt.
- Reaksjonar over for eleven:
  - § Misser friminutt
  - § Får skriftlege oppgåver og må sitje i anna klasserom å gjere desse
  - § Sitje att slik at dei som er redde får tid til å kome seg heim. Telefon til foreldra om at eleven må hentast
  - § Ved somme tilfelle vil elevar sjølve bli bedne om å ringja heim til foreldra/føresette for å forklara situasjonen.
  - § Rektor kan utvise for einskildtimar eller for resten av dagen.

VED TRUANDE ÅTFERD / FORHOLD TIL VAKSNE

Munnlege truslar:

Same dag møte med rektor, den vaksne og eleven. Rektor ringjer og orienterer foreldra. Rektor avtalar og møte med foreldra dersom det er aktuelt.

Reaksjon:

- Misser friminutta resten av dagen og den neste skuledagen
- Kontaktlærer følgjer opp med samtale med eleven
- Rektor kan utvise for einskildtimar eller for resten av dagen

HERVERK PÅ EIGEDOM

Meld frå til rektor. Rektor følgjer opp saka. Foreldre/føresette blir varsla.

Skulen pliktar å gjere desse reglane kjend for elevar og foreldre kvart år.

Skulemiljøutvalet gir skulen, ved rektor, mynde til å gjera små endringar i reglementet dersom det, av ein eller annan grunn, skulle dukka opp eit behov for det.

Vedtatt i Skulemiljøutvalet 15.11.2012

9 Krenkjande åtfærd – og konsekvens

9.1 Lovheimel

Kapittel 9A i opplæringslova omhandlar elevane sitt skulemiljø.

Tre paragrafar er særst viktige når det gjeld arbeid mot mobbing. Viser elles til resten av kap 9.

§ 9a-1. Generelle krav

Alle elevar i grunnskolar og vidaregåande skolar har rett til eit godt fysisk og psykososialt miljø som fremjar helse, trivsel og læring.

Føydd til med lov 20 Des 2002 nr. 112 (i kraft 1 april 2003, etter res. 20 Des 2002 nr. 1735).

§ 9a-3. Det psykososiale miljøet

Skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt psykososialt miljø, der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør.

Dersom nokon som er tilsett ved skolen, får kunnskap eller mistanke om at ein elev blir utsett for krenkjande ord eller handlingar som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal vedkommande snarast undersøkje saka og varsle skoleleiinga, og dersom det er nødvendig og mogleg, sjølv gripedirekte inn.

Dersom ein elev eller forelder ber om tiltak som vedkjem det psykososiale miljøet, deriblant tiltak mot krenkjande åtfærd som mobbing, diskriminering, vald eller rasisme, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningslova. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningslova som om det vargjort enkeltvedtak.

Føydd til med lov 20. Des 2002 nr. 112 (i kraft 1 april 2003, etter res. 20. Des 2002 nr. 1735)

§ 9a-4. Systematisk arbeid for å fremje helse, miljøet og tryggleiken til elevane (internkontroll)

Skolen skal aktivt drive eit kontinuerleg og systematisk arbeid for å fremje helse, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av dette kapitlet blir oppfylte. Skoleleiinga har ansvaret for den daglege gjennomføringa av dette. Arbeidet skal gjelde det fysiske så vel som det psykososiale miljøet.

Føydd til med lov 20 Des 2002 nr. 112 (i kraft 1 april 2003, etter res. 20 Des 2002 nr. 1735).

9.2 Mål

Elevar, føresette og lærarar har krav på trygg og god skulekvardag. Skulen skal vera ein stad for tryggleik og trivsel. Krenkjande åtfærd er heilt uakseptabelt på skulen vår.

9.3 Definisjonar

9.3.1 Krenkande åtfærd

Seier vonde ting, gjer narr av eller bruker stygge kallenamn.

Overser ein annan elev fullstendig eller stengjer han eller ho ute frå vennegjengen.

Slår, sparkar, dytter eller trugar.

Sender ubehagelege lappar eller meldingar eller prøver å få andre elevar til å mislika eleven.

9.3.2 Mobbing

Med mobbing eller plaging forstås me psykisk og/eller fysisk vold retta mot eit offer, utført av enkeltpersonar eller grupper. Mobbing føresett eit ujamnt styrkeforhold mellom offer og plagar, og episodane blir gjentekne over tid .

Ujamnt styrkeforhold oppstår når den som blir plaga har vanskeleg for å forsvare seg eller føler seg meir eller mindre hjelpelaus.

9.3.3 Godt sosialt miljø

God klasseleing, sanksjonar og vaksne med tydelige verdiar

Kjenneteikn:

1. Varme og engasjement frå dei vaksne.
2. Faste grenser mot uakseptabel åtferd.
3. Gjennomført bruk av negative konsekvens ved regelbrot.
4. Vaksne fungerer som autoritetar.

9.4 Signal / kjenneteikn på at ein elev vert utsett for krenkande åtferd

Kjenneteikna som er lista opp under, gir grunnlag for å undersøkje nærare og følgja eleven tettare opp:

- Aukande fråvær frå skule / kroppsøving
- Vondt i mage / hovud, spesielt om morgonen
- Få vener , går / står ofte åleine
- Søkjer yngre vener
- Engsteleg,
- Ofte nedstemt, verkar deprimert
- Humørsvingingar, tar lett til tårer, aggressiv ved konflikt
- Vegrar seg for å gå ut, treg til å forlata klasserommet i friminutta, søker kontakt med lærar
- Kjem heim med øydelagde kler eller bøker
- Går omvegar for å unngå enkelte personar
- Prøver å skjula at noko skjer
- Skuleprestasjonane blir plutsleg dårlegare

9.5 Generell prosedyre når krenkande åtferd er meldt eller avdekka

Stopp krenkinga, konfronter plagar / plagarane med fakta.

Ta vare på offeret. Gjer eleven trygg på at skulen tek situasjonen alvorleg og vil arbeida for at plaginga skal ta slutt. Forklar kort saksgongen vidare.

Meld frå til kontaktlærar og leing. Det er kontaktlæraren til offeret som er ansvarleg for å følgja opp saker som gjeld berre elevar, men det er eit leiaransvar om vaksne er involverte. Kontaktlærar skriv logg frå heile prosessen.

Saksgongen vidare blir:

1. Undersøk for å sikre faktainformasjon. Er det enkeltepisode?. Snakk med offer, andre i gruppa som kan vita noko og andre på skulen. Ta kontakt med heimen til offeret for å informera og undersøka nærare.
2. Samtale med offer: Ytterlegare konkretisering, få tilbakemelding om konkret mobbing.
3. Første samtale med plagar. Gi beskjed om at den konkrete åtferda ikkje er tillate, og at denne åtferda

umiddelbart skal slutta. Ikkje gå inn i diskusjonar om skyld o.a. Notat om mobbinga skal leggst i mobbaren si mappe.

4. Oppfølgingssamtalar med krenka etter få dagar: Følj opp til krenking er stoppa.

5. Oppfølgingssamtalar med krenkjar: Har plagar slutta med mobbinga? Finst det alternative aktivitetar som gjer at ein ikkje kjem i situasjonar kor ein kan bli freista til å plaga?

6. Samtalar med foreldra til krenkja. Finst det noko han/ho kan gjera for ikkje å komma i situasjonar kor plaging kan skje? Kva kan foreldra bidra med?

7. Samtalar med foreldra til plagar. Kva kan foreldra bidra med for at plaging ikkje skal skje?

Oppfølgingssamtalar med krenkjar og krenka. Minst ein gong i veka den

første tida. Avtal konkret tidspunkt. I starten rår ein til å snakka med partane kvar for seg.

Dersom vaksne personar er involvert i mobbing, har rektor ansvar for oppfølging av saka, sjå eige punkt.

Vurdera andre tiltak ein må setja inn:

- Forsterka vakthald rundt både krenkar og krenka,
- Pause på andre tidspunkt for den som krenkjer,
- Kopla inn andre instansar.
- I samarbeid med heimen inndra retten til bruk av nett / mobil.
- Konsekvensar for mobbar må elles sjåast i samanheng med ordensreglement.

Klassemiljøarbeidet – intensivera og prioritera arbeidet i klassane som er involverte.

Det vert skrive dokumentasjon under heile prosessen av den som fylgjer opp saka på skulen.

Arbeidsdokumenta vert lagt i elevmappa / personalmappa. Arbeidsdokumenta må alltid fjernast etter at saka er lukka, grunna namngjeving, men dokumentasjon på saksgong må liggja att. Ein har regelmessige oppfølgingssamtalar med krenkjar og offer fram til skuleleiinga lukkar saka.

9.6 Skjematisk prosedyre for hjelp og sanksjon

Den som blir krenka har rettar etter § 9 i opplæringslova. Prosedyrane som følgjer gjev ei generell og skjematisk framstilling av kva som skal gjerast.

Ordensreglementet danner grunnlag for reaksjon og sanksjonar mot krenkjar.

9.6.1. Elev vert krenka av elev – og me oppdagar det

Når me oppdagar krenkande åtfærd

<i>Reaksjonar</i>	<i>Ansvar</i>
1 Samtale med eleven	Den som oppdagar.
2 Informasjon til kontaktlærer	Den som oppdagar.
3 Vurder Informasjon til rektor.	Kontaktlærer eller den som oppdagar
4 Reaksjon/sanksjon i høve ordensreglementet	Kontaktlærer
5 Vurder kontakt heim.	Kontaktlærer
6 Loggføring	Kontaktlærer
7 Evaluering og tilbakemelding til elev og eller heim	Kontaktlærer

Gjentatt krenkande åtfærd frå same eleven

<i>Sanksjon</i>	<i>Ansvar</i>
1 Samtale med rektor	Kontaktlærer / den som oppdagar.
2 Rektor oppretter logg	Rektor
3 Samtale kontaktlærer	Rektor
4 Kontakt heim	<i>Rektor</i>
5 Vurderer vidare sanksjonar etter ordensreglementet	Kontaktlærer/rektor
6 Informasjon til fellesmøtet	<i>Rektor</i>
7 Evaluering og tilbakemelding til eleven og heimen	Kontaktlærer/rektor
8 Evalueringssmøte med rektor	Kontaktlærer

9.6.2. Elev vert krenka av elev – og heimen melder til skulen

Når heimen melder om krenkjande åtfærd

<i>Reaksjonar</i>	<i>Ansvar</i>
1 Meld frå til rektor	Den som mottok meldinga
2 Rektor opplyser føresette om saksgang	rektor
3 Rektor informerer kontaktlærer	rektor
4 Samtale med krenka og krenkjar	Kontaktlærer
5 Vurdering og vedtak om tiltak	Kontaktlærer og rektor
6 Informasjon til heimen	Kontaktlærer
7 Enkeltvedtak	Rektor
9 Informasjon til heimen	Kontaktlærer
10 Evaluering av tiltak	Kontaktlærer
Evalueringssmøte med rektor	Kontaktlærer

Gjentatt krenkande åtferd frå same eleven

<i>Reaksjonar</i>	<i>Ansvar</i>
1 Samtale med rektor	Oppdagar
2 Samtale med kontaktlærer og rektor	Rektor
3 Rektor tek kontakt med heimen	Rektor
4 Vurder nye sanksjonar etter ordensreglementet	Rektor og kontaktlærer
5 Revisjon av enkeltvedtak	Rektor
6 Informasjon til fellesmøtet	Rektor
7 Evaluering og tilbakemelding til eleven og heimen	Kontaktlærer/rektor
8 Evalueringsmøte med rektor	Kontaktlærer

9.6.3 Tilsett krenkar elev

Dersom skulen mottok melding om krenkjande åtferd overfor ein elev frå ein vaksen, vert saka undersøkt på same måte som om ein elev er den påståtte krenkjaren.

Etter at konklusjonen av undersøkinga ligg føre og fakta er etablert, lagar rektor enkeltvedtak i saka.

Dersom konklusjonen er at det ligg føre ein krenkjande situasjon og ein tilsett er overgriparen, vil det i dei fleste tilfeller vera aktuelt å oppretta ein personalsak i forhold til den tilsette.

Skulen vil ha tett kontakt med personalavdelinga og kommunalsjef i vurderinga av slike saker. Dette medfører ikkje at sjølve mobbesaka er avslutta av den grunn, men skulen vil handsama sakene kvar for seg.

Dei tiltak som blir sette i verk overfor eleven og dei føresette for at dei skal føla seg trygge på at krenkinga skal opphøra vil naturleg vera med i enkeltvedtaket som blir utforma.

Dei personmessige tiltak som evt. blir sette i verk overfor den tilsette som arbeidstakar, vil det på same

måte ikkje vera like sjølvsgat at elev og føresette har krav på innsyn i.

9.6.4. Prosedyre når det er mistanke om krenking eller når krenkande åtfærd er meldt eller avdekka på Sandeid skule

1. Undersøk faktainformasjon
Er det mobbing eller enkeltepisode? Snakk med offer, andre i gruppa som kan vite noko og andre på skulen.
2. Kontaktlærer snakkar med den som er blitt mobba. Ta kontakt med heimen til den som er blitt plaga/mobba for å informere og undersøke vidare.
Dersom vaksne personar i skulemiljøet er involverte i mobbing, har rektor ansvar for oppfølging og loggskriving av saka
3. Kontaktlærer og leiing snakkar med mobbarane
Gi beskjed om den konkrete åtfærd ikkje er tillaten, og at denne åtfærd må slutta straks. Ikkje gå inn i diskusjon om skuld, men den som vert innkalla må få lov å forklare seg.
Notat om hendinga skal loggast og leggjast i eleven si mappe (sjå eige skjema).
4. Kontaktlærer og evt leiing informerer dei føresette til involverte.
5. Enkeltvedtak. Rektor avgjer om det skal gjerast enkeltvedtak når de har oppdaga mobbing. Foreldre kan òg be om at skulen skal gjer noko. Da må rektor gjere eit enkeltvedtak.
6. I oppfølgingsmøte undersøker ein korleis situasjonen utviklar seg. Kontaktlærer og leiing kallar inn involverte partar.
7. Skulen vurderer alltid om eksterne samarbeidspartar skal trekkjast inn i oppfølgingsarbeidet.
8. Tiltak: Oppfølging med samtalar med begge partar, forsterke vakthald, klassemiljøarbeid, andre tiltak.
9. Føresette vurderer saman med skulen om saka skal bringast inn for konfliktrådet eller meldast til politiet.
10. Alle elevsaker skal avsluttast med enkeltvedtak etter "Opplæringslova kapittel 9A" (Elevane sitt skulemiljø)

Handlingsplanen for eit godt psykososialt miljø blir evaluert kvar haust og vedtatt i skulemiljøutvalet.

9.6.5. Samtaleskjema

Møte om.....

Dag/dato:.....

Tilstades var:.....

Bakgrunn for møtet: .....

.....
.....
.....

Dette vart orientert om/samtala om/ drøfta: .....

.....
.....
.....
.....
.....

Konklusjon/oppfølging:.....

.....
.....
.....
.....

Underskrifter:

.....

(elev/eleva)

.....

(lærer/assistent)

Melding om mobbing - Sandeid skole	
<p>Opplæringsloven §9a slår fast at alle elever i grunnskole og vidaregåande skole har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring.</p> <p>Både foreldre og elever kan ta kontakt med skolen viss en elev blir utsett for krenkande ord og handlingar som mobbing, vold, rasisme, diskriminering og utestenging. Dersom ein meiner at skolen ikkje gjer nok for å avhjelpe situasjonen, skal ein kontakte skulen skriftleg.</p> <p>Du kan da bruke dette skjema (eller skriv eige brev) adressert til rektor eller kontaktlærer. Skolen kan være behjelpelig med å fylle ut skjemaet.</p> <p>Mobbing beskrives av utdanningsdirektoratet slik: "Mobbing inneberer at en eller fleire elevar seier eller gjer vonde og ubehagelige ting mot ein annan elev. Ved mobbing skjer dette gjentekne gonger og over tid, og den som blir utsett, har vanskelig for å forsvare seg."</p>	
Elevens namn (for og etternamn) Klasse	
Namn på melder (for og etternamn)	
Kva rolle melder har til eleven (mor, far, evnt andre)	
Kva meldinga gjeld (beskriv saken, viss behov bruk baksida)	
Eleven sin kontaktlærer	
Føresette/melder si underskrift	
Dato	

10. PLAN FOR SOSIAL KOMPETANSE VED SANDEID SKULE

"Læra og trivast e`finast"

10.1 SOSIAL KOMPETANSE

Sosial kompetanse handlar om å meistre samspelet med andre eller å lukkast i å vere ilag med andre på ein sosial akseptabel måte.

Sosial kompetanse er ei føresetnad for å kunne etablere gode venskap og føle både aksept både på skulen og elles i dagleglivet.

- Elevane har behov for å tilhøyre eit fellesskap
- Elevane har behov for å få det sosiale samspelet
- Elevane har behov for å bestemme sjølv kven dei vil vere saman med.

10.2 MÅL: Å gi elevane opplæring i samarbeid og å ta ansvar for seg sjølv og andre

Dette omfattar:

- Mobbing/krenkjande åtferd
- Folkeskikk
- Problemløysing
- Forventningar
- Vaksenrolla

10.2.1 MOBBING/KRENKANDE ÅTFERD:

Mål: *Alle vaksne skal ta mobbing på alvor og arbeida for at det ikkje er noko mobbing/krenking på skulen.*

Tiltak: Følgje oppsett plan når ein oppdagar mobbing
2 vakter som skal ha refleksvestar
Trivselsundersøking i november
Laga har mobbing/klasse miljø på saklista kvar veke
Elevsamtale/logg der mobbing/krenking er tema
Mobbing/krenking skal vere på målar for sosial kompetanse og utviklingssamtalen med føresette.

Ansvar: *Rektor, lagleiar, kontaktlærer, alle tilsette.*

10.2.2 FOLKESKIKK:

Mål: *Trene elevane i "god gamaldags folkeskikk"*

Tiltak: "Handa" vert presentert for elevane ved skulestart på hausten på barnetrinnet.
Foreldra får informasjon om "handa" ved skulestart og vidare på første foreldremøte.
"Det er mitt val" skal nyttast i alle klassane på skulen.
Om naudsynt skal ein skrive kontrakt med elevane. Avtale ligg ved.
Målar for sosial kompetanse skal nyttast på 1.-7. kl.

Ansvar: *Klassestyrar, klasselærer*

10.2.3 KONFLIKTLØYSING:

Mål: Elevane skal kunne løyse konflikter på ein god måte

Tiltak: Løyse konflikter mellom elevane med utgangspunkt i skjema.

Ansvar: *Rektor, kontaktlærar*

10.2.4 FORVENTNINGAR:

Mål: Avklare spelereglane mellom dei ulike partane på Sandeid skule

Tiltak: Forventningar til elev, tilsette og foreldre blir presentert for føresette ved skulestart.

Ordensreglane vert presentert ved skulestart for elevane og på første foreldremøte etter Skulestart.

Ansvar: *Rektor, klassestyrar*

10.2.5 VAKSENROLLA:

Mål: Borna skal møte tydelege vaksne

Tiltak: Arket: "Ein god klasseleiar" skal vere rettesnor for arbeidet med elevane.

Arket blir gjennomgått på første foreldremøte etter skulestart

Ansvar: *Alle tilsette*

Evaluering: Emne frå sosial kompetanse skal vere tema på fellesmøte ein gong i månaden

Ansvar: *Rektor*

10.2.6 Viktige treningsområde i heimen og på skulen

1. EMPATI

Trene på å setje seg inn i andre sin situasjon. Vise omsyn og medføling og ha omtanke for andre.

2. SAMARBEID

Å kunne dele med, hjelpe og lytte til andre, følgje reglar og takle autoritetar (for eksempel lærar)

3. SJØLVKONTROLL

Å vere i stand til å beherske sinne, tåle frustrasjon, kunne gi seg og innrømme feil, tåle å tape og reagere eigna på erting.

4. PROBLEMLØYSING

Å kunne løyse konflikter utan å slå, dytte eller snakke nedsetjande om andre.

5. HUMOR OG GLEDE

Å føle glede, kunne spøke, ha det moro, la seg rive med i leik, glede seg over positiv merksemd frå andre.

Å VERE TYDELEG VAKSNE OG GODE MODELLAR ER MYKJE AV JOBBEN SOM SKAL TIL

10.3 FORVENTNINGAR

10.3.1 KVA KAN VI FORVENTE AV DEG SOM ELEV:

- at du følgjer skulen sine ordensreglar og handa med regel til kvar finger
- at du tek omsyn og ikkje utset born eller vaksne for noko vondt
- at du viser respekt for lærarar og medelevar
- at du lyttar på andre og ventar på tur
- at du brukar fine ord og er høfleg
- at du passar tida slik at du er på rett stad til rett tid
- at du hjelper til med å halde skulen rein og fin, og seier frå til nokon vaksne viss noko går sundt eller vert øydelagt
- at du tek vare på tinga dine, og har orden og gjer arbeidsoppgåvene dine både heime og på skulen
- at du gir vidare informasjon frå skulen heime

10.3.2 KVA DE KAN FORVENTA AV OSS TILSETTE PÅ SKULEN

- at alle vaksne på skulen gjer det klart kva forventingar vi har , og kva som er viktig for arbeidet i skulen
- at lærarane er tilgjengelege i skuletida
- at heile personalet arbeider for å skape tryggleik for elevane
- at ansvarleg personale raskt tek kontakt med familien dersom noko spesielt skulle hende barnet ditt
- at personalet er positive, venlege og imøtekomande ovanfor elevar og føresette
- at lærar gjennomfører elevsamtalar og foreldrekonferansar kvart halvår
- at lærarane møte opplagde, engasjerte og har planlagt arbeidet godt og er oppdaterte på ulike læremåtar
- at vi informerer om det som skjer både i klassen og på skulen og er opne for konstruktive innspel
- at vi er tydelege vaksne leiarar, er rettferdige og set tydelege grenser
- at heimen får arbeidsplanar, vekeplanar og periodeplanar. Halvårsplanar og årshjul gjennomgår ein på foreldremøta

10.3.3 KVA VI FORVENTAR AV DEG SOM FORELDRE/FØRESETT:

- at foreldra er med på å skape eit sosialt miljø rundt klassen og er lojale til det som skulen legg opp til, og er med på å byggje opp under skulen sin autoritet
- at barnet ditt kler seg fornuftig og er godt førebudd for skuledagen
- at barnet ditt har utstyr som det treng: bøker, penal, gym.tøy, m.m.
- at barnet ditt får vere heime ved sjukdom
- at du stiller forventingar og krav til barnet si åtferd på skulen
- at du er merksam på mobbetendensar, og seier frå til lærar om nokon elev blir utsett for mobbing
- at du tek kontakt med skulen om du er misnøgd, eller lurar på noko og gir skulen konstruktive tilbakemeldingar
- at du rosar, oppmuntrar og lyttar til barnet ditt, og at du i samtale med barnet omtalar skulen positivt og på den måten syner ei positiv haldning og vektlegg "vanleg folkeskikk"
- at du interesserer deg for og følgjer opp barnet sitt heimearbeid, og hjelper barnet til å ta ansvar for at arbeidet blir gjort og sjekkar kvalitet
- at du les informasjon, arbeidsplanar, vekeplanar og andre skriv, og sender tilbake svarlapp når det er aktuelt
- at du møter på foreldremøte og foreldresamtalar
- at du set grenser og er tydeleg modell
- at du tek omsyn til teieplikt ved besøk på skulen, når du er med i ulike utval og når du deltek i undervisning, ekskursjonar, turar o.l.

10.4 Konfliktløsning

10.4.1 Definisjon på konflikt: Konflikter er situasjonar der elevane tydeleg opplever konflikt mellom egne og andre sine ønskje, eller mellom egne ønskje og krav frå normer og reglar som gjeld på skulen.

Dei vaksne skal lære borna å løyse konflikter på ein god måte. Målet er at elevane skal kunne løysa konflikter sjølve.

1. Klargjering av problemet.

Elevane skal setje ord på problemet ut frå kjenneteikn ved personar og situasjonar. Her er det viktig at ein ikkje spør borna "kvifor gjorde du det". Då kan svaret ofte ver "jo fordi". Ved heller å seie kva var det som skjedde" gir ein eleven høve til å fortelje korleis dei opplevde situasjonen. Det er også viktig at alle dei som var med i konflikten får setje ord på korleis dei opplever situasjonen.

2. Forslag til løysingar.

Her skal elevane koma med forslag til løysingar. Ein kan til dømes spørje "Kva skal vi gjere med dette? Har de forslag?" Det er viktig at ein ikkje kjem med egne løysingar for fort, for å kome fortare gjennom prosessen.

3. Vurdere løysingsforslaga.

Gjennom å sjå på konsekvensar skal elevane snakke om og vurdere dei ulike løysingane på problemet. Her skal dei vaksne få elevane til å tenkje gjennom kva som kan skje ved dei ulike vala av løysingar. "Kva trur de kan skje dersom....., korleis vil han/ho føle det dersom.....osv."

4. Val av løysing

Her skal elevane velje den løysinga dei meiner er best. I byrjinga vil dette skje ved hjelp av ein vaksen.

5. Evaluering

her skal elevane saman med ein vaksen snakke saman og vurdere korleis løysinga fungerer og om nødvendig finne ei anna løysing.

Vaksenrolla i konfliktløysinga:

Hugs at å løyse ein konflikt tar tid!

Ikkje kom med egne løysingar for å få fortgang i prosessen. Sett deg i mellom.

Ikkje tillat at dei går sin veg. Gjenta i startfasen at det er elevane sitt problem, det er dei som skal løyse konflikten.

Elevane må få øve seg på at det er dei som skal snakke saman, ikkje gjennom den vaksne.

TRIVSEL - / SOSIALE ARRANGEMENT VED SANDEID SKULE:

- **FADDERORDNING**

6. klasse er faddrar for 1. klasse. Dei skal ha minst eit sosialt arrangement saman med fadderborna 1 gong pr/mnd. Elles skal dei sjå til at 1. klasse har det bra i friminutta.

Mål: Trene seg i å ha omsorg.

- **AKTIVITETSDAG**

Ved skulestart har me ein aktivitetsdag på tvers av klassane.

- **FJELLTURAR**

Kvar haust og vår skal alle klassar ha ein "fjelltur". Kwart trinn bør ha ein fellestur.

Mål: Skape trivsel og samhald på tvers av klassane.

- **SPELEKVELD**

Mellomtrinnet skal saman med foreldra ha ein spelekveld på hausten, helst i oktober. Kvelden skal og ha felles kveldsmåltid i samarbeid klassekontaktane.

Mål: Skape trivsel og samhald. Gjere kjekke ting saman.

- **ADVENTSFEST** i samarbeid med FAU

Elevane har underhaldinga, framfører ting dei har arbeidd med. FAU har ansvaret for det praktiske

Mål: Elevane lærer seg festkultur. Dei skal øve seg i å opptre.

- **GRAUTFEST**

Siste veka før juleferien har skulen ein grautfest for heile skulen eller på steget dei høyrer til.

Mål: Skape trivsel og samhald. Øve seg i vanleg bord skikk.

- **SKITUR**

Når snøen og vêret tillet det, skal det arrangerast skidag for elevane.

Mål: Skape trivsel og samhald. Gjere kjekke ting saman.

- **TEMAVEKE**

Skulen har årleg ei temaveke der elevane fordjupar seg i eit fagemne som til dømes digitalveke, matematikkveke.

Mål: Skape trivsel og samhald på tvers av klassane.

- **TEMAKVELD**

Etter temaveke har skulen temakveld der elevane får visa foreldre og føresette kva dei har jobba med i temaveka.

Mål: Skape trivsel og samhald. Gjere kjekke ting saman.

- **FELLESSAMLINGAR**

Ein gong i månaden skal heile skulen ha felles morgonsamling. Klassane har på tur ansvar for framføringar. Det kan vere ting ein har jobba med i undervisninga på førehand, eller ting ein øver inn for samlinga.

Kvar klasse skal markere byrjing og slutt av dagen.

Mål: Øve seg i å opptre. Skape trivsel og samhald.

- **KLASSEMØTE**

Kvar klasse skal ha minst eit klassemøte ein gong pr/mnd. Det bør alltid vere minst eit emne om sosiale relasjonar / god folkeskikk.

Mål: Trening i demokratiske veremåte.

- **TURNERINGAR**

Mellomsteget har minimum ei turnering i halvåret.

Mål: Skape trivsel og samhald på tvers av klassane.

- **DET ER MITT VAL**

1.-7.kl skal nytte " Dette er mitt val" i trening i sosial kompetanse. Ein bør ha ei god økt frå opplegget både haust og vår.

Mål: Trene elevane i sosial kompetanse.

- **PÅSKELUNSJ**

Veka før påske har barnetrinnet og mellomtrinnet felles påskelunsj på tvers av klassane.

Mål: Øve seg i vanleg bordskikk. Skape trivsel og samhald på tvers av klassane.

- **AKTIVITETSDAG**

Siste veka før sommarferien har skulen ein aktivitetsdag for alle elevane.

Mål: Skape trivsel og samhald på tvers av alle klassane.

Aktivitetsplanen kan variere litt frå år til år.

11. VEDLEGG

AVTALE

Namn.....

Eg lovar å gjere mitt beste for at alle i klassen og på skulen skal ha det kjekt. Derfor vil eg ikkje plage, seie stygge ting til eller mobbe nokon.

Eg vil så godt eg kan:

- Passe på at ingen går aleine, då kan eg spørje om dei vil vere med
- At alle leikar saman og at vi deler på leikene
- La alle få vere med å bestemme kva vi skal leike, det skal ikkje alltid vere dei same som skal bestemme
- Gi beskjed til dei vaksne dersom eg ser at nokon vert plaga eller mobba eller
- Seie til dei at dei skal slutte
- Hjelpe den som har det vondt og trøyste den som har det vondt
- Seie kjekke ting til dei andre
- Seie nei til å vere med på dumme ting og ting som eg veit er gale
- La andre få ha tinga sine i fred

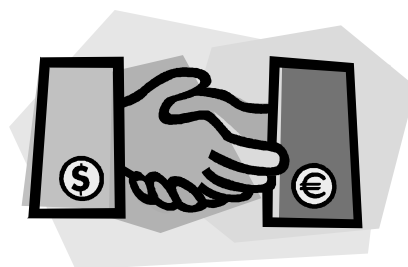
Ein god regel er: Vere like snill mot andre som me vil at dei skal vere mot oss

-----
namn

-----
klassestyrar

Dei heime har lest avtalen vår

-----
mor eller far

“LÆRA OG TRIVAST E’ FINAST”

Fagleg / sosial tiltakslog

30

Målarket og skal følgja eleven frå 1. til 7. klasse.

Elevnamn _____ Født: _____ År _____

Låg
Middels
Høg

Ansvar	1	2	3	4	5	6	7
Er presis							
Har orden i sakene sine							
Leverer meldingar frå skulen til mor eller far							
Gjer lekser innan fristen							
Rekk opp handa når han/ho vil seia noko – og kan venta på tur							
Kan arbeida sjølvstendig og konsentrert							
Kan stå for det han/ho har gjort – skyldar ikkje på andre							
Viser vilje til å forbetra seg om lærar påpeikar noko som må endrast							
Samarbeid	1	2	3	4	5	6	7
Deltek i lek med andre							
Tek ansvar og deltar aktivt i arbeidet i grupper							
Kan vera i lag med alle i skulestyrte aktivitetar							
Samarbeider godt med andre i alle skulestyrte aktivitetar							
Spør om lov når han/ho vil låna noko av andre							
Sjølvkontroll							
Forstyrar ikkje andre i deira arbeid							
Kan lytta til andre utan å avbryta							
Kan løysa konflikhtar med ord							
Klarar å trekkja seg ut av konfliktsituasjonar før det vert slåssing							
Klarar å la vere å ta igjen							
Slår eller sparkar aldri andre							
Øydelegg ikkje ting med vilje							
Brukar ikkje banning og kjønnsord i dagleg tale							
Kjem ikkje med upassande eller negative kommentarar i klassen							
Sjølvhevding	1	2	3	4	5	6	7
Spør læraren om hjelp							
Har egne meiningar og tør å hevda desse							
Er lojal mot felles avgjersler som går imot egne meiningar							
Varslar ein vaksen om han/ho føler seg urettvist behandla							
Snakkar ikkje nedlatande til – eller om andre							
Kan respektera andre sine meiningar utan å le av dei							
Empati	1	2	3	4	5	6	7
Trøystar andre							
Manipulerer ikkje andre til å gjera dumme ting							
Varslar ein vaksen om han/ho ser at andre ikkje har det godt							
Ser etter dei som er mindre og lar mindre få vera med i lek							

Utfylling: Kontaktlæraren fyller ut dei felte som er problematiske - og dei som er positive. Læraren vel kva felt som passar og kva felt han ho ikkje vil ta med. Arket vert fylt ut til elevsamtale 2 ggr/år.

Skraver halve ruta for vår / haust.. Kontaktlærer vel om han vil visa skjema til elev eller føresett – men skjema skal ligga i elevmappa. Vis varsemd. Skjemaet følgjer ikkje med i elevmappa ved overgang til ny skule. Problemområde blir evt. overlevert munnleg ved overgang.

Målark – haldning og handling

Eleven vurderer seg sjølv

Måloppnåing:

Målarket og skal følgja eleven frå 1. til 7. klasse.

Låg
Middels
Høg

Elevnamn _____ Født: _____ År _____

Eg bidreg til at andre har det bra	1	2	3	4	5	6	7
Eg bidreg til at skulevegen er kjekk for alle							
Eg brukar nett med vett (facebook, chat, sms)							
Eg tek ansvar for å stoppa plaging og mobbing	1	2	3	4	5	6	7
Eg gir beskjed til ein vaksen med ein gong om eg ser nokon som brukar eit stygt kroppsspråk mot meg eller andre							
Eg seier STOPP til dei som plagar meg eller andre							
Eg ler ikkje når nokon plagar andre							
Eg kan dei mest vanlege reglane for korleis eg skal oppføra meg mot andre	1	2	3	4	5	6	7
Eg ser på den som snakkar til meg							
Eg smilar og seier gjerne fine ord til dei eg møtar inne eller ute							
Eg er høfleg og brukar desse orda: "God morgon" og "takk"							
Eg er høfleg og brukar desse orda: "Vær så snill" og "Unnskyld"							
Eg brukar eit fint kroppsspråk							

Eleven vurderer seg sjølv under elevsamtalen vår og haust
 Skraver halve ruta for vår / haust.